

KOMPETENCIJE UČITELJA I NASTAVNIKA PRIPRAVNIKA HRVATSKOGA JEZIKA NA STRUČNOME ISPITU

dr. sc. Vesna Bjedov
Filozofski fakultet u Osijeku

STRUČNI ISPIT


```
graph TD; A[STRUČNI ISPIT] --- B[pisani rad]; A --- C[pisana priprava za nastavni sat]; A --- D[izvedba nastavnoga sata]; A --- E[usmeni ispit]
```

pisani rad

pisana priprava
za nastavni sat

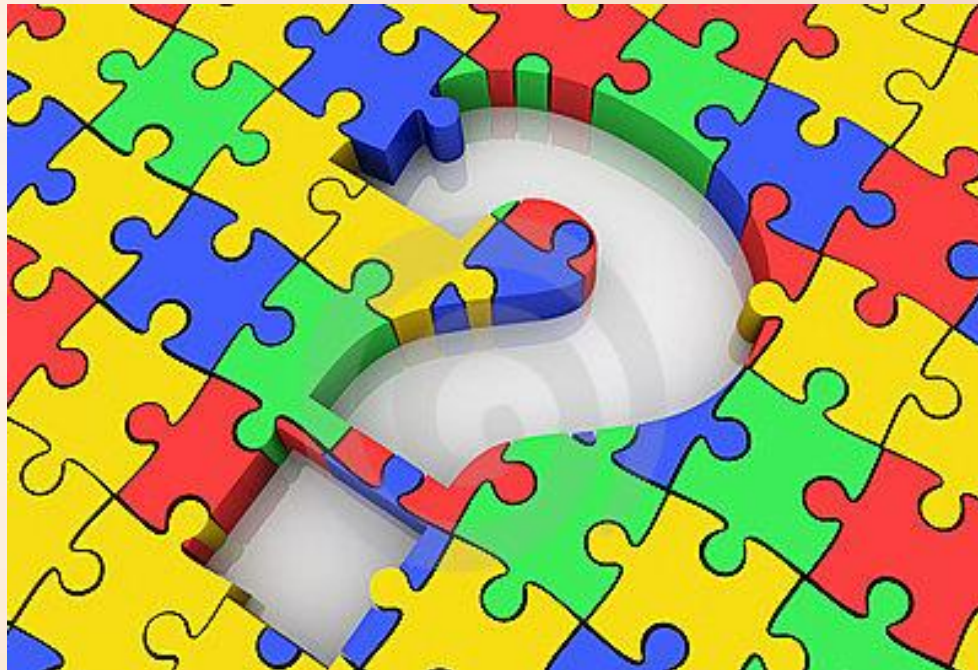
izvedba
nastavnoga sata

usmeni ispit

USTROJ PREDAVANJA:

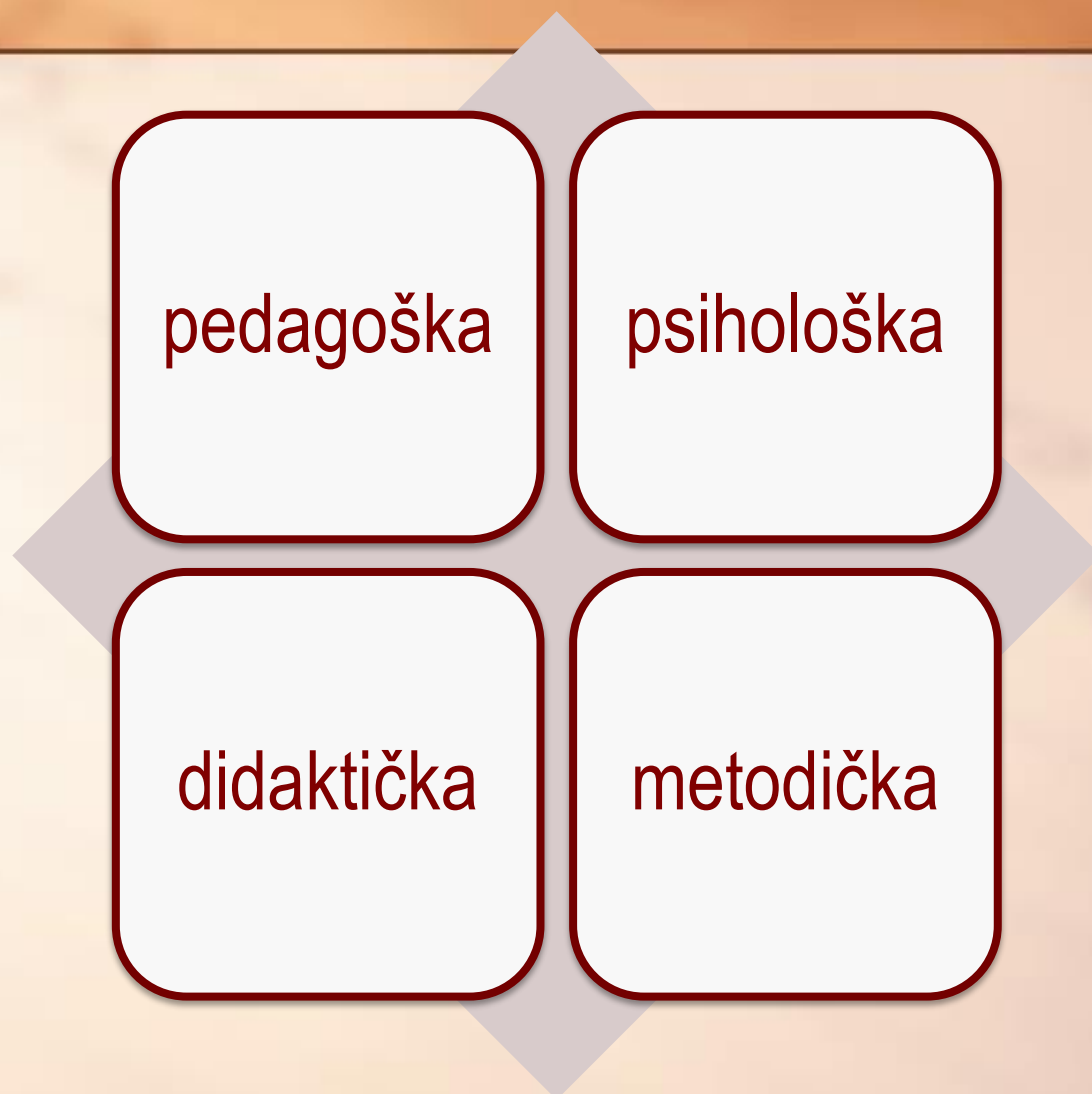
1. metodička kompetencija učitelja i nastavnika pripravnika u pisanome radu na stručnome ispitu
2. pisana priprava za nastavni sat
3. kompetencije učitelja i nastavnika pripravnika hrvatskoga jezika u izvedbi nastavnoga sata

1. METODIČKA KOMPETENCIJA UČITELJA I NASTAVNIKA PRIPRAVNIKA U PISANOME RADU NA STRUČNOME ISPITU

Metodička kompetencija?

MASTAVNIČKE KOMPETENCIJE

METODIČKA KOMPETENCIJA - obuhvaća znanja i vještine posredovanja znanstvenih spoznaja u nastavi određenog predmeta.

Metodička kompetencija

```
graph TD; A[Metodička kompetencija] --> B[jedna od najvažnijih sastavnica osposobljenosti za poučavanje]; A --> C[osposobljenost za uspješno posredovanje sadržaja učenja]; B --> D[primarnost praktičnoga rada]; C --> E[umijeće];
```

jedna od najvažnijih
sastavnica
osposobljenosti za
poučavanje

primarnost
praktičnoga rada

osposobljenost za
uspješno
posredovanje
sadržaja učenja

umijeće

Metodička kompetencija u pisanome radu

1. U odnosu na zadanu temu – sposobnost uporabe:

- a) teorijskoga znanja matičnih znanosti
- b) posebnih teorijskih metodičkih znanja.

2. Sposobnost povezivanja teorijskoga znanja i praktičnih spoznaja - oprimjerivanje.

3. Referiranju na stručno-metodičku literaturu.

1. a) Teorijsko metodičko znanje matičnih znanosti

1. b) Posebna teorijska metodička znanja

2. Povezivanje teorijskih znanja i praktičnih spoznaja

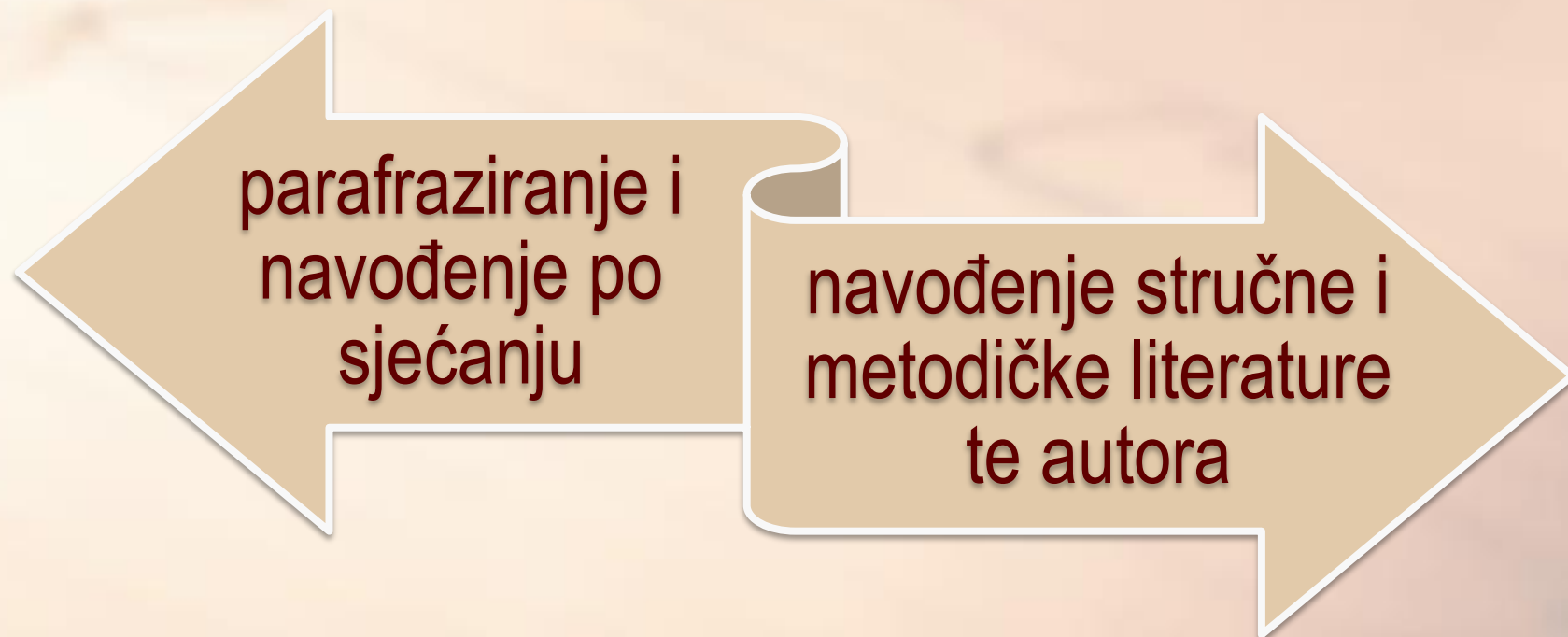
oprimjerivanje:

isprepletanje teorijskih i praktičnih spoznaja –
navođenje primjera o određenoj temi –
razumijevanje teme

spoznaje stečene u vlastitome radu s učenicima

navođenje primjera koji ne moraju biti dio
pripravnikova iskustva u neposrednome radu u
nastavi

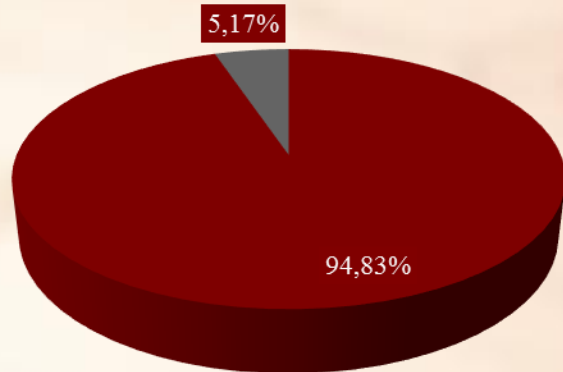
3. Referiranje na stručno-metodičku literaturu

potkrjepa i uporišta tvrdnjama navedenima u pisanome radu

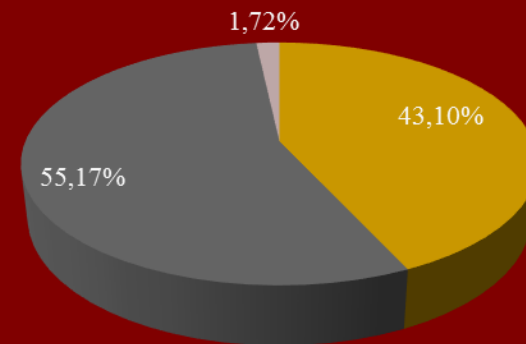
radovi u kojima jesu navedeni ključni pojmovi teorijskoga metodičkoga znanja matičnih znanosti i posebnih teorijskih metodičkih znanja 55

■ radovi u kojima nisu navedeni ključni pojmovi teorijskoga metodičkoga znanja matičnih znanosti i posebnih teorijskih metodičkih znanja 3

ključni pojmovi

- radovi u kojima jest ostvareno povezivanje teorijskoga i iskustvenoga znanja (oprimjerivanje) 25
- radovi u kojima nije ostvareno povezivanje teorijskoga i iskustvenoga znanja (oprimjerivanje) 32
- radovi u kojima jest ostvareno povezivanje teorijskoga i iskustvenoga znanja (oprimjerivanje), ali ne u odnosu na zadanu temu 1

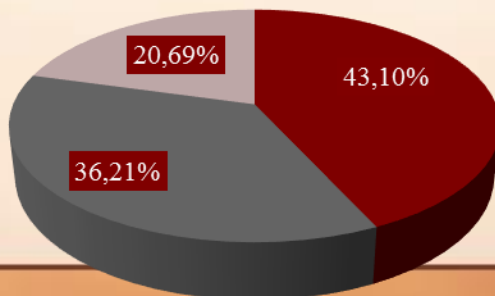

oprimjerivanje

radovi u kojima jest ostvareno referiranje na stručno-metodičku literaturu 25

■ radovi u kojima nije ostvareno referiranje na stručno-metodičku literaturu 21

■ radovi u kojima se navodi samo autor 12

referiranje na literaturu

Metodička kompetencija u pisanome radu

KOMPOZICIJA PISANOGA RADA

1. UVOD
2. RAZRADA
3. ZAKLJUČAK

UVOD

RAZRADA

ZAKLJUČAK

UVOD

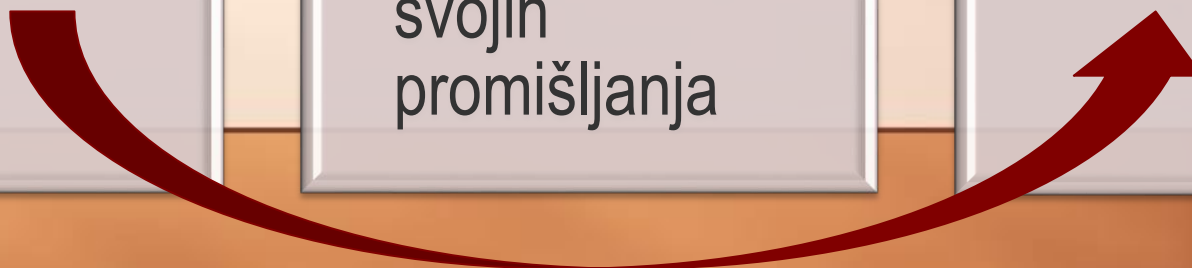
- najava teme i cilja rada
- oblikovanje konteksta
- navođenje nekoliko osnovnih misli ili teza, odnosno (problemских) pitanja

RAZRADA

- stručno-metodičko oblikovanje teme
- opisivanje i objašnjavanje polazišnih teza
- navođenje tvrdnja iz literature, ali i svojih promišljanja

ZAKLJUČAK

- povezivanje glavnih teza
- oblikovanje zaključne misli

SADRŽAJNA RAZINA PISANOGA RADA

1. Usklađenost teme i sadržaja.

2. Konkretnost, preciznost i potpunost sadržaja.

3. Točnost sadržaja, činjenica i podataka.

4. Sadržajna povezanost rečenica i odjeljaka u cjelinu.

KOMPOZICIJSKA RAZINA PISANOGA RADA

1. Logičnost u iznošenju sadržaja te oblikovanja odjeljaka kao kompozicijskih jedinica.

2. Proporcionalan odnos uvoda, razrade i zaključka.

3. Dinamičnost u iznošenju sadržaja, poštivanje načela progresije.

6. Zastupljenost svih kompozicijskih jedinica.

VRJEDNOVANJE STRUČNO-METODIČKE RAZINE PISANOGA RADA

RAZUMIJEVANJE TEME

- potpuno
- djelomično
- tema nije shvaćena

METODIČKA KOMPETENCIJA

- ključni pojmovi
- oprimjerivanje
- referiranje na literaturu

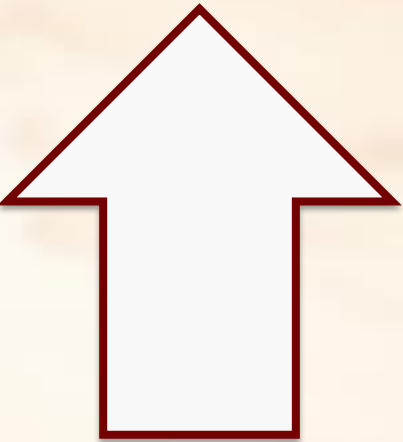
OBLIKOVANOST/KOMPOZICIJA

- skladna
- neskladna
- digresije

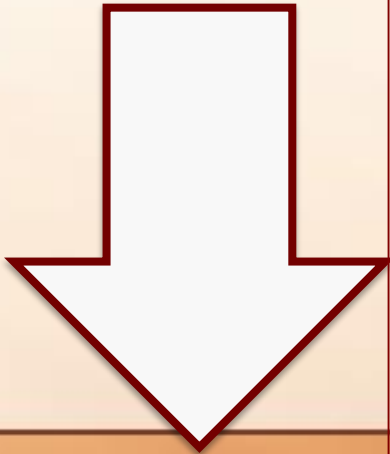
POPIS LITERATURNIH JEDINICA NA KRAJU RADA

- naveden
- nije naveden

OCJENA PISANOGA RADA

Pisani je rad izvrstan, pristupnica je u cijelosti ostvarila zadanu temu. Razvidni su ključni pojmovi matičnih znanosti te teorijski metodički pojmovi. Svoje tvrdnje pristupnica je utemeljila je na relevantnoj literaturi, a navođenje primjera pridonosi jasnoći i sadržajnosti rada. Kompozicijski je ustroj jasan, formalno i sadržajno označen. Na kraju je rada naveden popis literature.

Pisani je rad nezadovoljavajuć. Pristupnica nije ostvarila zadanu temu. O stripu u nastavi hrvatskoga jezika piše tek u dvjema rečenicama, stoga nisu razvidni ključni pojmovi matičnih i metodičkih znanja te primjeri. Kompozicijski je ustroj neproporcionalan i sadržajno neutemeljen: u uvodu nedostaje jasna usredotočenost na temu, a zaključak je vrlo opsežan, također udaljen od teme rada. Rad ne sadrži popis literature.

2. PISANA PRIPRAVA ZA NASTAVNI SAT

PRILOZI PISANOJ PRIPRAVI

plan ploče / plan
prozirnice

lingvometodički
predložak – precizno
naveden izvor i autor

nastavni listići za
samostalan učenički
rad

jasna označenost u
svih pisanih priloga u
tekstualnome dijelu
pisane priprave

poznavanje metodičkoga nazivlja i instrumentarija

spodobnost izbora nastavnih metoda i oblika rada, metodičkih sustava i metodičkih postupaka te kreativnost u njihovoj primjeni

Pisana priprava
treba pokazati:

poznavanje ustroja nastavnoga sata književnosti, hrvatskoga jezika i jezičnoga izražavanja

spodobnost izbora ili samostalnoga oblikovanja lingvometodičkih predložaka, sposobnost oblikovanja zadatka te plana ploče/prozirnice

3. KOMPETENCIJE UČITELJA I NASTAVNIKA PRIPRAVNICA HRVATSKOGA JEZIKA U IZVEDBI NASTAVNOGA SATA

- stručno-
metodička
kompetencija

- komunikacijska
kompetencija

- pedagoška
kompetencija

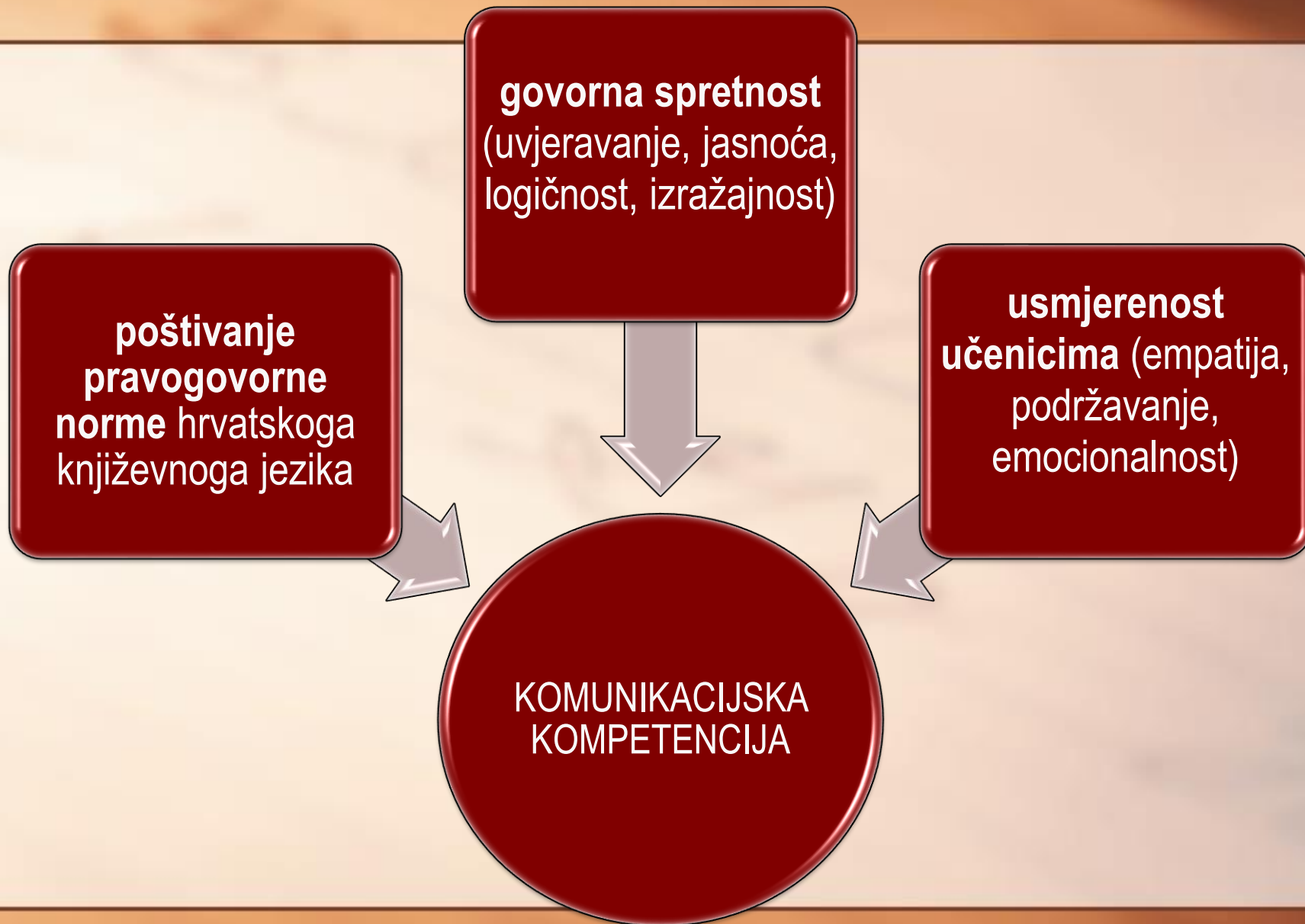
nastava usmjerena učeniku

govorna spretnost
(uvjeravanje, jasnoća,
logičnost, izražajnost)

**poštivanje
pravogovorne
norme hrvatskoga
književnoga jezika**

**usmjerenost
učenicima** (empatija,
podržavanje,
emocionalnost)

**KOMUNIKACIJSKA
KOMPETENCIJA**

a) upućivanje učenika –
usmeno izlaganje na
početku sata; povratne
obavijesti o učenikovim
aktivnostima...

b) postavljanje pitanja

c) vođenje razrednoga
razgovora, rasprave

UČITELJEVE / NASTAVNIKOVE GOVORNE AKTIVNOSTI U
NASTAVI

Djelotvorno postavljanje pitanja

- zastupljenost različitih vrsta pitanja
- postavljanje pitanja svim učenicima
- prilagodba izbora riječi i sadržaja pitanja učenicima
- po potrebi postavljanje potpitanja
- iskoristiti učenikove odgovore (i netočne)
- izabrati dobar trenutak za postavljanje pitanja
- odrediti primjerenu stanku između pitanja
- progresivno povećavanje spoznajnih zahtjeva nizanjem pitanja višega reda
- djelotvorno se služiti pitanjima u pisanome obliku
- razumljive upute i primjerene učenicima

PEDAGOŠKA KOMPETENCIJA

Uspostavljanje pozitivnoga razrednog ozračja na početku nastavnoga sata.

Opušteno i sigurno nastavnikovo ponašanje, pobuđivanje zanimanja za nastavu.

Nastavnikovo poticanje učenika na rad i isticanje svojih očekivanja.

Odnosi nastavnik – učenik utemeljeni su na poštovanju, razumijevanju i suradnji.

Nastavnikovi komentari i povratne obavijesti pridonose izgradnji učenikova samopouzdanja.

Uvažavanje učenikovih prijedloga i zamisli te pomoć u njihovoj razradi.

Nastavni sat ima svoju:

OCJENA PISANE PRIPRAVE I IZVEDBE NASTAVNOGA SATA

- Pristupnica se temeljito pripremila za nastavni sat književnosti. Izradila je sveobuhvatnu pisanu pripravu kojoj je priložila nastavne listiće za samostalan učenički rad. Zadatci su na nastavnim listićima jasni i metodički oblikovani.
- U nastavnome satu pristupnica je već u motivacijskome dijelu uspostavila izvrstan odnos s učenicima, potaknula ih je na aktivan rad, uspostavila pozitivno razredno ozračje. Pristupničino je čitanje bilo izvrsno, emocionalna stanka primjerena. Učenici su u paru interpretirali pjesmu, a posebno je kvalitetno i osmišljeno bio organiziran skupinski rad.
- Pristupnica je pokazala ovladanost temeljnim nastavnim umijećima, učenici su bili u središtu pozornosti cijeli nastavni sat. Njezino je izražavanje bilo u skladu s pravogovornom normom hrvatskoga književnoga jezika. Postavljanje je pitanja bilo djelotvorno. Nastava je bila zanimljiva, metodički kreativna i pedagoški uzorita.

OCJENA PISANE PRIPRAVE I IZVEDBE NASTAVNOGA SATA

- Pristupnik je izradio pisanu pripravu za nastavni sat. Razrada ustroja nastavnoga sata postoji, ali ne prema etapama nastave književnosti. U pisanoj pripravi nedostaju ishodi učenja te metodički sustavi.
- Nastavni je sat počeo najavom nastavne jedinice, izostala je doživljajno-spoznajna motivacija. U obradi novih sadržaja iz područja književnosti ostvaren je dogmatsko-reproduktivni pristup, čelni oblik rada te metode objašnjavanja, pisanja, prepisivanja i djelomično razgovora.
- Nastavni sat nije imao metodičku kreativnost i dinamičnost. Prevladavala je usmjerenost nastavnim sadržajima, učenici su bili pasivni, izostao je samostalan i stvaralački rad.
- Zapis je na ploči bio neodmjeren i nesvrhovit. Iako je pristupnik održao nastavni sat književnosti, nije uputio učenike na čitanku, nego na pisanje i prepisivanje zapisa na ploči.

ZAKLJUČNO

KOMPETENCIJE UČITELJA I NASTAVNIKA PRIPRAVNIKA
HRVATSKOGA JEZIKA NA SRUČNOME ISPITU

- Bežen, Ante (2008.), *Metodika znanost o poučavanju predmeta*, Zagreb: Profil
- Bjedov, Vesna (2013.) *Methodical Competence of Teacher Trainees in their Written Teacher Certification Examination*, Revija za elementarno izobraževanje, godina 6, broj 2–3, ur. Dragica Haramija, Pedagoški fakultet u Mariboru
- Cindrić, Mijo (1999.), *Pripravnici u školskom sustavu*, Zagreb: Empirija
- Hrvatić, Neven, Piršl, Elvi (2007.), „Kurikulum pedagoške izobrazbe učitelja“, *Kurikulum*, ur. Previšić, Vlatko, Zagreb: Školska knjiga
- Kyriacou, Chris (2001.), *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb: Educa
- Marušić, Iris, Pavin Ivanec, Tea, Dolan, Karin (2011.) „Mentorstvo u Hrvatskoj: različite perspektive“, *Učitelji i njihovi mentori*, Zagreb: Institut za društvena istraživanja
- Meyer, Hilbert (2005.), *Što je dobra nastava?*, Zagreb: Erudita
- Močinić, Snježana Nevia (2011.), „Mikropoučavanje i proces stjecanja učiteljskih kompetencija“, *Školski vjesnik*, god. 60 /2011., br. 2
- Pučko, Cveta, Razdevšek, (2005.) „Kakvog učitelja / nastavnika treba (očekuje) škola danas (i sutra)?“ *Napredak*, Zagreb, god. 146, br. 1
- Vizek Vidović, Vlasta (2009.), „Kompetencije i kompetencijski profili u učiteljskoj i nastavničkoj profesiji“, *Planiranje kurikuluma usmjerenoga na kompetencije u obrazovanju učitelja i nastavnika*, Priručnik za visokoškolske nastavnike, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Vizek Vidović, Vlasta (2011.) „Profesionalni razvoj učitelja“, *Učitelji i njihovi mentori*, Zagreb: Institut za društvena istraživanja